

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. F. Ioannis Nider Ordinis Prædicatorum Theologi De Reformatione Religiosorum Libri Tres

Nider, Johannes

Antverpiæ, 1611

R. P. F. Ioannis Bovcqveticus Dominicanus Antuerpiensis Ad Religiosos
Præfatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45728](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45728)

R. P. F. IOANNIS BOVCQVETII
Dominicani Antuerpiensis

A D
RELIGIOSOS
PRÆFATIO.

H A EST natura rerum huma-
narum, Religiose lector, vt
nullius vnquam boni tanta
fuerit felicitas, quin felicitatis
summæ prætextus, mali
quidquam conaretur irrepere. Nihil auita
fide præclarior, cuius tamen obtextu erum-
pere conatur perfidia: quam qui sectantur,
merito obscuro & infelices habentur; cum
titulo dumtaxat sint Christiani, dum in-
tus perfidiam spirant. Idem laudatissimæ
Religiosorum professioni obtingere vide-
mus, quam ad summam morum integritatem,
vitæque candorem constat institutam esse;
in qua vehemens pietatis ardor flagrare
solet, cum cultus vili, victu tenui contenti,
omni-

omnibus rebus terrenis spretis, omne tempus dicabant aut sacris hymnis, aut sanctæ lectioni, aut cælestibus colloquiis, aut piis precibus, aut charitatis officiis, quibus ægroti aut hospites refocillabantur, aut egentes subleuabantur. Nec aliud Religiosi, quàm grex vltro conspirans in purissimos Christi mores atque doctrinam. In hanc præclaram vitæ rationem videtur velle irrepere quedam vitæ corruptio & languor pietatis: quod dum grauiter perpendo, video periclitari dotes illas præclaras, & rara ornamenta quæ hoc præclarum & sanctum vitæ genus Deo & hominibus commendabant; & instituta sanctorum Patrum, qui varias vitæ sanctissimæ formas suis præscripsere, nonnihil labefactari. cui malo ni tempestiuè ij quorum interest occurrant, in maximum discrimen deueniet quidquid est Religionis, quidquid bonarum legum, quidquid monasticæ discipline, quidquid probatorum morum, quidquid honestorum studiorum; & fiet sicut Osee 4. populus, sic & sacerdos. Audeo itaque, quod

P R A E F A T I O

quod in maris tempestatibus quiuis audet. Scio prudentes Praefectos Religiosorum meis monitis non egere: non aspernabuntur tamen, cum nullum fretum adeo tranquillum, quod non quandoq; suos patiatur motus; in quibus quantumuis periti gubernatores, se à quouis moneri patiuntur. Iungo peritissimo Religionis Praefecto IOANNI NIDERO, qualemcumque exhortationem: qui dum quodam in loco tempestates seuire vidisset, prudenter admodum de REFORMATIONE RELIGIOSORVM libros conscripsit, quibus docet seuiantes tempestates, ventos & vndas euadere; modumque designat quo monasticam nauim tuta in statione reponas, vel tempestatibus quassam & attritam pristinae integritati restituas, vt ea veri Christiani iuuentur, & in caelestem Ierusalem inuehantur, omni bonorum aggregatione repleti. Ad hoc quantum hic status conferat, ex admirabundo Vate Evangelico habes, dum rogat: Qui sunt isti qui vt nubes volant, & quasi columbae ad fenestras suas? quo duplex vitae religiose

Isa. 60.

AD RELIGIOSOS.

giosa genus eleganter describit : alterum nubibus , alterum columbis equiparatum. Nubes solis ardore à terra deducta & in sublime elata terram rigant , atque fœcundant. Vides in orbe Christiano hominum genus quod solius iustitiæ amore atque ardore supra cunctos mortales ut nubes eminent , & celestis pluvia verbi atque exempli terram subiectam fertilem reddit. Hæ nubes Religiosi , qui altiores sunt quàm ut terræ conglutinètur , aut rebus terrenis inhereant.

Tria in terra geruntur quibus hominum mentes ceu glutino quodam terrenis adherent : coaceruare opes , libertate frui , & affluere voluptate. At Religiosi ij quibus nihil hisce cum rebus est familiare , sed quibus mundus crucifixus est ; omnia quæ mundus sectatur , quadam Paulina generositate arbitrantur ut stercora , ut lucrifaciant Christum : non libertati sed obedientiæ legibus , non opulentia sed paupertati Evangelicæ , non voluptati sed purissimæ castitati omnino deuoti. Utinam atque utinam discant Religiosi perpendiculo & linea uti ,
 ** sui que

P R A E F A T I O

suique status nobilitatem metiri; quam ignavi & inertes quidam in terram abiiciunt. Discant quàm sit ignobile, caput supra nubes extollere, & cor in huius mundi fecibus volutare: quod faciunt qui non moribus, sed pallio dumtaxat religiosi sunt, eaq; praeuaricantur quæ mentem ornant atque illustrem reddunt. Id cum primis obedientia præstat, necessarium Religiosi decus: hæc, propria voluntate exuta, facit ut tua voluntas Christi fiat, aut sanè eius qui non minùs quàm ipse Christus est audiendus, dum inquit: Qui vos audit, me audit. adeò quòd cernere liceat Religiosos, absque sua voluntate non suos sed Christi, & cum voluntate Christi ipsos quasi Christos, ad instar Pauli dicentis: Viuo ego, iam non ego, sed viuit in me Christus. quo consequuntur nomen quod est supra omne nomen; quod obedientia legibus subiectis, cum Christo Isaias Propheta addicit, dum ait terram, quæ nuncupatur Voluntas mea in ea, futuram coronam gloriæ in manu Domini, & diadema regni in manu Dei.

Hunc

Luc. 10.

Galat. 2.

Isa. 62.

AD RELIGIOSOS.

Hunc summum ambis honorem, Religiose
 lector, hic tibi splendor placet? in tua terra,
 terreno corpore dico, inhabitet Dei eiusque
 vices gerentis voluntas; nihil ex tuo arbi-
 trio, ne minima quidem agas; te ad eorum
 nutum & iussum totum componas: vel dor-
 mire, expergisci, redormiscere, loqui, tacere,
 ire, redire, cibum capere, desinere pastu, ex
 ipsorum praescripto fiat, & nobilis Domini
 Dei tui corona eris.

Alij opum affluentia sibi magni videntur:
 ego è diverso hanc homines miseros, sed Eu-
 angelicam paupertatem felices & celsos fa-
 cere demonstro. Nemo nescit optimè Apo-
 stolum dixisse, omnium malorum radi-
 cem cupiditatem esse, quæ est & magistra
 atque ministra totius improbitatis, quæ ho-
 mines calamitosos & obscuros facit: hinc
 sceleratus amor habendi nascitur, hinc inius-
 riæ oriuntur, hinc factiones pullulant, hinc
 furta, hinc sacrilegia, hinc rapinæ, hinc la-
 trocinia proficiuntur: hæc incestus parit,
 adulteria gignit, supra nutrit, amores insa-
 nos & luxus alit. Harum congestio diros
 ** 2 labores,

P R A E F A T I O

labores, custodia anxios metus, amissio miser-
ros afficit cruciatus. Aliud prorsus Domini

Matth. 19. *consilium*: Si vis perfectus esse, vade, &
vède omnia quæ habes, & da pauperi-
bus. Agit quod homines fortunatos facit,
& mirificè beat, dum ab his malis hominem
immunè seruat, & ad perfectionis gradum
deducit. Inaurentur mundani, & suo auro
in fastigium euehantur. Dei consilio, Deo-
que agente voluntarie paupertati dicatis

Isa. 58.

Vates promittit: Sustollam te super alti-
tudines terræ. Te eueham & extollam cui
cuncta terrena vident & sordent, qui in id
totus incumbis vt thesaurizes thesauros in
calis, pietatis opibus locuples fias; quibus
nihil ditius, vt nihil pauperius quàm vir-
tutibus egere, & pecuniis abundare. Hac
altitudine status mirum in modum delecta-
ti proceres Ecclesie sanctæ: & quotquot
tempore nascentis Ecclesie Christo nomen
dederunt, reliquerunt domos & agros, &
omnia quæ possidebant communibus vsibus
tribuebant, vt hac sublimitate gauderent,
& potirètur Christi pollicitatione, quæ cen-
tuplum

AD RELIGIOSOS.

tuplum in hoc seculo, & post illud vitam
 eternam vouet & dicat iis qui sese Euan-
 gelicæ paupertati vouerunt. Nihil itaque
 tibi possessionum aut diuitiarum tuarum
 decerpas, ne teruncium quidem, quin &
 omnem habendi affectum deponas: tunc
 tandem te senties felicem, nihilque habentem
 omnia possidentem; centuplum promissum
 ore diuino, abundè fateberis tibi collatum.
 At secùs continget si mundum corpore fu-
 gere videris, animo in monasterium defers
 opes Aegypti, census, pecunias, vel quid
 eiusmodi. eueniet enim quod Israëlitis ad
 terram lacte & melle manantem properan-
 tibus; quibus dum Aegypti farina fuit, non
 gustarunt panem caelestem omnibus eduliis
 suauiore, cunctisque opibus præferendum.
 Non gustabis caelestia, non suauia illa diui-
 na, quibus hominum mentes reficit Deus,
 nisi repudies res umbratiles quas colit
 mundus. quin nisi ab iis reuoces mentem,
 paupertatem professus, te dira & dura illa
 manent, quæ Ananiam & Saphiram in-
 uaserunt; qui paupertatem voluntarianam

** 3 men-

P R A E F A T I O

mentientes, perierunt morte repentina & calamitosa. Ab his malis immunis si esse cupis, id seriò meditare, vt animus omnibus huius mundi cupiditatibus defecatus, quotidie expeditus ac liber ad Deum euolet, eo fruatur & delectetur; in eo enim totius felicitatis summam reperiet.

Sap. 4.

Neq; hic sistit tua dignitas & felicitas, Religiose, quæ tanta est, vt eam quasi admirabundus collaudet in Sapiente Spiritus sanctus, dicens: O quàm pulchra est casta generatio cum claritate. quo eodem spiritu B. Paulus afflatus, virginem castitati dicatam, longè coniugio iunctâ predicat beatiorē; vtpote quæ casti amoris facula succensa, non mortalem sed immortalem sponsum ardet, & in eo omnes casti pectoris adfectus defixos habet. His quantum afficiatur, manifestum reddit, dum Virgo ex Virgine natus, sacro Ioannis Virginis contubernio & familiariori vsu delectatus, virginibus in monte Sion peramanter associatus, his nimirum, qui cum mulieribus non sunt coinquinati, sed virgines perman-

Apoc. 14.

man-

AD RELIGIOSOS.

manferunt: quos adeò in delitiis habet,
 vt eos Ioannes indiget, non (vt sectarum
 magistri) quisquilias, sed Agni primitias;
 quasi diuinorum fructuum primitias, quæ
 cunctis aliis longè sunt gratiores. At fortè
 legitimam Venerem amas, vxorem cogitas,
 hocque beatum putas; non equidem damno:
 meministi qui dixerit; Melius est nubere 1. Cor. 7.
 quàm vri. Pateat istud infirmis asylum.
 Non inuideo Segor urbem, ex Sodomorum
 incendio fugienti: sed hoc nomine longè vir-
 ginibus inferior es, qui non vxorem, non
 licitam Venerem refugium habent, quæ li-
 bidinem acuit magis; sed, cum Paulo, qui sui
 nos similes optat, ad carnis macerationem
 & castigationem recurrunt, qua sese contra
 libidinis flammam munivit, qui ait: Casti- Ibid. 9.
 go corpus meum, & in feruitutem re-
 digo. Ad quod asylum si confugissent casti-
 tatem professi, numquam ad hæreticorum
 castra profugissent impudica carnis manci-
 pia, nimio libidinis aestu flagrantia; nec sibi
 damnationem acquireret, vt ille apud san-
 ctum Apostolum viduæ, quæ primam fi- 1. Tim. 5.

P R A E F A T I O

dem irritam fecerunt : qua fide sese obstrinxerūt, qui castitatis votum emiserunt. Nec est quòd sibi blandiantur Apostoli verbis ; Melius est nubere quàm vri : quibus student sacrilegam suam prostitutionem purgare, quasi ignorent hanc licentiam tantum fieri iis qui ad nuptias sibimetipsis aditum contrario voto aut sponsione non occluserunt : alioquin frustra damnationem minitaretur viduis sacer Apostolus, quæ dum vri se sentirent ad nuptias, cum fidei-fragis religionum apostatis confugerunt. Et si quæ vos libidinis flamma urit, omne voti castitatis vinculum exurit ; cur existimatis, dum nescio quo cæco amore fidem dedistis mulierculæ fortè seni, turpi, sordidæ, malitiôsæ, cuius pertæsi, tandem oculis apertis nympham speciosam, quæ tota nitet, cui decora cæsaries, purpureum iuuentæ lumen, quæ letos oculis afflat amores, conspiciatis ; cur inquã existimatis istiusmodi flammam exurere fidem datam Deo, non autem fidem mulierculæ delatam ? Fortè dicitis, illam turpem asylum esse. At libido pulchrioris puellæ

AD RELIGIOSOS.

puellæ exurit. O miseros, & impudentissimos, quibus libido soluit & violat fidem datam Deo, non item mulieri! O perniciosam libidinis pestem, quæ omnem pietatem violat & depopulatur, si eam à suo non arcet pectore castitatem professus. Si mentem oppugnat, eius feruori, Dei amorem, preces flagrantem, acerbam carnis macerationem cum D. Paulo & D. Hieronymo opponas, ne inescatus ab illa, conciteris ad nullum non scelus audendum, dum animi cæcitatem inducit, quæ tandem in supremi Numinis contemptum degenerat, & quasi catena homines ad æternos cruciatus trahit; ubi flammæ vltices tuæ libidinis flammæ exurent. Omitto quæ leuiora sunt; exiit honores, infamiam induit: conficit opes nimio partas labore, efficit pauperem, aufert corporis mentisque salutem, infert sordidos morbos. O acerbam dulcedinem, quæ tot vallata miseriis! quàm momentaneam, tot atrociam cõsequuntur in æternum duratura! Qui his voluptatibus indulgent, nihil præclarum habent: quin nihil his tetrius, nihil

** 5

spur-

PRAEFATIO

*spurcius, nihil pecudī vicinius; nulla enim
 re ad brutorum conditionem propius acce-
 dunt homines, quàm hac fœda carnis libidi-
 ne, qua etiam homines pecudibus infeli-
 ciores efficiuntur. Ille enim gratis suis qua-
 libuscumque voluptatibus potiuntur. At
 hominibus (Deus bone!) quanti constat bre-
 uissimo tempore carnis libidini deseruiss-
 se! dum quantum in deliciis fuisti, tantum
 tibi dabitur tormentum & luctus: cum
 pars tibi cedit non cum puris & castis illis
 in monte Sion, in consortio Agni; sed cum
 impuris illis mentibus in stagno & igne &
 sulphure flagrante, ut minatur Apostolus,
 & Euangelista prophetico spiritu vatici-
 natur. Vah carnis spurciciem, & fœdam
 libidinem, quæ tot tantisque priuat bonis,
 tot tantisque onerat malis! Desinet suis cu-
 piditatibus ancillari, & libidinibus inhæ-
 rere, qui à domestico hoste palmam trium-
 phi cupit referre, & virginum præclara au-
 reola decorari; qua nihil sublimius, nihil
 celsius, maximè si ei sacratam obedientiam,
 & Evangelicam iunxeris paupertatē. Nihil*

in

AD RELIGIOSOS.

in hoc sublunari mundo illustre, clarum & diues, quod non his virtutibus ornatus, Religiose, vincis, & post te longissimè relinquis: adeò quòd si eius felicitatem, honores, opes, voluptates eleuo, & vestra cum felicitate compono; crede, etiamsi Regum essent splendores, Cræsi diuitiæ, Salomonis delitiæ vestris comparatæ, & propiùs admotæ, vestræ elucescunt magis, seseque pulchriùs ostentant: neque, si hæc coniungo, aliud ago quàm pictores agunt, qui umbras suis tabulis addunt.

Videtis (ni fallor) Religiosi, meritò vos ob status altitudinem & claritatem nubibus equiparari. Agite igitur quæ digna amplitudine status, & vocationis in quam estis vocati: quod obedientiæ placitum habete, & quouis suffragio sanctius iudicate. Amplectimini quæ vos supra altitudinem terræ eleuat Euangelicam paupertatem. Angelorum puritatem ardete, qui neque nubent neque nubentur. Omnia præclara & magna vobis addicit Christus, Vates, & Apostolici viri.

Eant

P R A E F A T I O

Eant nunc qui has nobiles virtutes sectantes conuitiis & sannis insectari nunquam quiescunt, & nescio qua caeca invidia extinguere moluntur, & suum reformatum (vt aiunt) vitae modum Religioso anteponunt. sed quàm ritè, audite. Religiosi Dei & Superioris sunt voluntati subiecti; at Lutheri aut Caluini pulli se onagros liberos & effrenes putant, quibus quod lubet licet. Religiosi nihil cum carnis libidine & voluptate commune habent; at quinti Euangelij fratres, Nouatores dico, Epicuri de grege porci, iis quæ ventris & sensus sunt omnino immersi. quod mouit Apostolum, sectas operibus carnis annumerare; quia ad carnis cupiditatem sectandam homines inducunt, vt vita religiosa ab ea longissimè abducit, cum ne quidem matrimonij vsum suis permittit. Religiosi Christi consilium de rebus terrenis abdicandis capessunt, nec animum quidem quid possidèdi priuatim reseruant, sed propria despiciunt, & aliorum vsibus deferunt: sed hi laudatissimi Euangelici, aliena, non propriis contenti, aspiciunt, suisque

AD RELIGIOSOS.

suisque visibus rapiunt; prædam faciunt de bonis alienis, violant testamēta, voluntates mortuorum, iura viuorum, & bonos per summū nefas suis exturbant bonis, (ō insignem Euangelicorum perfectionem!) quod quàm impudēter, quàm palàm, quàm acerbè agunt, illi omnis iuris tã diuini quàm humani violatores, nemo non meridiana luce clariùs videt, qui illorum ditiones est vniquã ingressus. Hos sacrosanctos iusti equiq; cultores, rerum alienarum amatores, quo titulo donabimus haud equidem scirem, nisi summi Imperatores Constantinus Magnus & Iustinianus L. iubemus, cap. De sacrosanctis ecclesiis, L. Prætor, §. Ne quid, ff. de vi, & vi armata, lege Iulia publicorum iudiciorum plectēdum, L. Nec interest. ff. ad legem Juliam de vi priuata, hos suis titulis ornarent; qui quàm illustres, illi viderint.

Nolo pluribus hanc scabiem fricare. Id vnum dico, hæreticis inuitis Religiosam professionem incolumem florere, & ob altitudinem status concinnè nubibus conferri. Neque vnica est eius causa, quòd nimirum

vt

PRAEFATIO

*ut nubes, ceteris sint sublimiores, celoque
 viciniores; Verum & ideo nubes vocan-
 tantur, quod terram subiectam rigent, ir-
 rigando reddant foecundam caelestis pluvia
 verbi, & pietatis exemplis mentes homi-
 num humiles ac steriles imbuant, ut euulsis
 vepribus vitiorum producant fructus Deo
 dignos. per hos enim S. Ecclesiae terra aut
 fertilis est aut sterilis; cui utinam cum
 Joële merito gratulari liceret: Noli timere
 terra, exulta, laetare, &c. ac mox: Filij
 Sion exultate & laetamini in Domino
 Deo vestro, quia dedit vobis doctorem
 iustitiae, & descendere faciet ad vos
 imbrem matutinum ac serotinum, &
 implebuntur areae frumento, & redun-
 dabunt torcularia vino & oleo. Hoc ei
 licet congratulari, quia Ecclesiae tellurem
 vix malignam minutamque frugem videmus
 producere, cum suis nubibus, Religiosis dico,
 est destituta. Quæris cur Sarraceni in ter-
 ra Orientali pullularunt? Eo loco periëre
 nubes Ordinum sanctorum institutores, aut
 veterum probi observatores. Graciam à
 Tur-*

AD RELIGIOSOS.

Turcis occupatam miraris? Desine mirari, quia nubes caelestem rorem stillantes (Religiosos volo) discussserunt. Cupis quid Hungariam, Mysiam, Daciam, Pannoniam Gottis, Hunnis, Gepidis, Auaribus, Bulgaris, Slavis replet? Siccitas nimia, ex nubium inopia nata. Doles in nostro Belgico agro, & finitimis terminis oriri tot sectas dissectas? Expulsi sunt Ordines Religiosorum, aut interiëre, qui ut nubes olim hoc in agro segetes latissimas fidei & pietatis sua fecunditate prouenire fecerunt. Huius rei fidem facit Munsterus à nobis alienus, qui in insula amplissima Grotulandia narrat impiam idololatriam reuirescere, exsicari Dei cultum: causam Zinus in libello suæ navigationis significat, dum Dominicanos, qui ut nubes hanc terram rigabant, inde à Protestantibus dicit exactos. Hic nubium defectus, sterilitatis grauissima causa: hinc rara antiqua fides, hinc luxuriant maligni mores, casti purique minuti habentur; omniaq; pietatis studia quadam ariditate perire videmus. Secus se omnia habent,

P R A E F A T I O

habent, dum hæ nubes Religiosorum Ordinum Ecclesiam tegunt: tum quamdam bonorum copiam veluti cornu pleno calitus in Ecclesie agrum diceres dimissam, dum segetes totius Christianæ pietatis latissimæ proveniunt, quibus nec lolium, nec spinam ullam aut carduum improbitatis videas internasci: dum florent aurea mala fidei flore, & fructu charitatis, fici misericordie pinguisimæ, & frugum virtutû omniuga genera, quæ hac nubium fœcunditate, & in sterili & in infœcundo agro vberimè pullularunt & floruerunt. Lues Arriana totius Orientis agrum pervasit: protulit binam nubem Deus, in Ægypto Antonium illum magnum, in Cappadocia Basilium; horum sodalitium amplissimè se extendit, fidei & pietatis doctrinam & exempla pluit, quo omnia fœcundavit. Eadem tabes sese in Occidentem effudit, Vandalis Africam, Ostrogotthis Italias inuadentibus. Africam cum suis quasi nubes valida rigat Augustinus, Italias cum suis Benedictus. Albigenses omnigenique hæretici agrum Domini

AD RELIGIOSOS.

Domini in Occidente depopulantur & vastant, fœcundat eum cum suis Dominicus, Franciscus cum suis, feruentes hæreses fidei doctrinâ extinguunt; aridi in Christiana pietate sanctis eorum exemplis reuirescunt. Omitto quòd sancti Dominicus & Franciscus, nubes arctissimo amore conglutinata, ingentem & ardentem Dei iram temperarint & deleuerint, ne acriùs in hominum perniciem scuiret. O nubes præclaras, celsas & orbi salutare, quæ mundum rigarunt & protexerunt! Utinam talem nobis fructum proferant quos Deus novos Religiosos, ceu recentes nubes, hoc nouissimo sæculo excitauit. Benè, vt spero, ominabitur Deus, qui in id Religiosos destinasse videtur, vt Euangelicam doctrinam, & Christianam pietatem mortalium animis inserant, Dei gloriam illustrent, & hominum pectus in huius studium inflamment: ad quod munus rectiùs obeundum Religiosis dedit cor veræ pietatis amore flagrans, & mentem egregia doctrina instructam, & linguam eruditam. Notissimum est,

***

inter

P R A E F A T I O

inter Occidentales, quatuor ex antiquis Do-
 ctorum primas tenere, Ambrosium, Augu-
 stinum, Hieronymum, Gregorium: horum
 tres posteriores Ordinum religiosorum Pa-
 tres. Inter Orientales, similiter princeps lo-
 cus datur Basilio, Nazianzeno, Athanasio,
 Chrysostomo; è quibus Basilius, Nazian-
 zenus, Chrysostomus, monachi fuere. Horum
 vestigiis si insistere cupis, Religiose, Pa-
 trumq; tuorum moribus respondere; non po-
 tes, nisi summo studio & cultissimis mori-
 bus (ipsi enim plerique omnes viri doctrina
 præcellentes, morum innocentia commenda-
 ti, gravitate venerandi, prudentia consilioq;
 suspiciendi) in id totus incumbas, vt te
 Religionum Sanctis componas, sapientiæ Dei
 cultum addas, simulque in te pietas & sa-
 pientia colluceant. Tota tua vita sit nihil
 nisi sacra concio: misce sermones eruditos,
 plerumque sacros, & ad pietatem facien-
 tes: ea promas, quæ locupletius & orna-
 tius quàm vllæ gemmæ adornent & di-
 tent. fiet sic, vt neminem non dimittas me-
 liorem & pietatis amantiorem. Grauis &
 efficax

AD RELIGIOSOS.

efficax eiusmodi sermo : sed dictu mirum,
 quanto efficacior præstantis quod docet ; ac
 virtutis exemplar non dictis tantum , sed
 factis ponentis ob oculos. Ideò tibi, Religiose,
 cura erit , vt incessus, vt oculi, vt sermo,
 vt mores, vt facta veræ Religionis indicia
 præ se ferant. Passim tua exempla referan-
 tur, quomodo fortiter spreueris obuiam vo-
 luptatem, quomodo lucrum posthabueris
 pietati, quomodo tuæ gloriæ prætuleris glo-
 riam Christi, quomodo malè merentem of-
 ficiis obrueris, quomodo mala quæque pa-
 tienter pertuleris. Videant omnes tuæ vitæ
 integritatem, sanctimoniam, mundi con-
 temptum, mores puros & castos: Et rectè
 nubis munus expleueris, si altitudine fueris
 delectatus, quæ Paulum in cælum agebat;
 (Conuersatio, inquit, nostra in cælis est)
 deplueris etiam cælitus sapientiam Chri-
 stianam veræ pietati coniunctam.

Sunt & Religiosi columbis similes, quæ
 euolant ad fenestras suas: summa celeritate
 mouentur pullorum amore, qui intra colum-
 barij fenestras agunt. Fugiat Religiosus tu-

*** 2

multus,

P R A E F A T I O

multus, non amet strepentia fora, sed gaudeat quiete, & amicam sibi faciat tranquillitatem, nisi aut vocationis aut muneris ratio ad publica impellat: quia in solitudine frueris eo quem toto ardes amore. Elias Dei contubernium petit: reperit non in curia, sed in spelunca; non in turbine petras conterente, non in commotione, non denique in igne, sed in aura tenuis leuis sibilo Deum sentit adesse. Ioannes angelus Domini vocatus, caelestem vitam in eremo exegit, ubi diuina arcana edoctus est; vt dissimulatum homine Deum oculis vsurpare & digito monstrare meruerit. In montibus, in desertis, in litoribus potissimum Christus docuit, & tribus discipulis gloriam caelestem praelibandam peramanter exhibuit, qui non nisi secretius in suorum pectora illabatur, & in ea suos effundit amores; cum non nisi in thalamo castissimo sponsam sui amore languidam Sponsus reficit & amplectitur. quod inter multos sacer Hieronymus testatum facit. Dic, quæso, virorum sanctissime, quid tu in ista horrenti solitudine, immodica

AD RELIGIOSOS.

dica confectus inedia, vigiliis propè perpe-
 tuis maceratus agis? O quoties, inquit, in
 eremo constitutus, in vasta illa solitudine,
 quæ exusta solis ardoribus horridum mona-
 chis præstat habitaculum, putavi me Ro-
 manis interesse delitiis. Et ut mihi testis
 est Dominus, post multas lacrymas, post
 celo oculos hærentes, nonnumquam mihi
 videbar interesse agminibus Angelorum,
 & letus gaudensq; cantabam: Post te in
 odorem unguentorum tuorum curre-
 mus. Nimia Domini suauitate affectus ni-
 hil præter illum desiderabat. Tali nos ar-
 dentissima amoris facula succensi, ceu co-
 lumbæ ad pullos, nos ad Deum & Chri-
 stum eius, animæ nostræ delicias & volu-
 ptatem, euolemus; mente totoque cordis af-
 fectus pensitantes: Ecce tu pulcher es di-
 lecte mi, & decorus; lectulus noster
 floridus. Sub umbra illius quem desi-
 deraueram sedi, & fructus eius dulcis
 gutturi meo. Defecit caro mea, & cor
 meum, Deus cordis mei, in te cogita-
 tione defixum. Quis amores, quis volupta-

*** 3   tes,

PRAEFATIO

tes, quis honores ex hoc pudicissimo stil-
lantes glutino recensabit? Si columbino ei
inheremus ardore, ipsi arctissimo charita-
tis vinculo adstricti, in suam nos conuertet
dignitatem, gloriam & claritatem: non
aliter quam virtute agendi praestantissima
ignis natura carbonem, quantumuis atro
colore, in suum continuò transfert splendo-
rem. Sic felices illi animi in lumen claritatis
transformantur aeternae, sicque diuinae sunt
consortes naturae.

Verba deficiunt, excidunt sententiae,
cum ad beatissimam illam deuenio vnionem.
Unum te volo, ut ad hanc properes vnio-
nem, euoles à rebus creatis, aduoles ad re-
rum omnium Conditorem, aduoles quò vo-
caris in foramina petrae, in cauernam ma-
ceriae: ibi tutus, ibi beatus eris. Sic, si quid
boni habes, augebitur. Ea quae extuli pre-
clara facinora paratissima obedientiae, opu-
lentae paupertatis, & niueae puritatis, se-
ctare, amplectere; quia haec sunt quae verè
consecrant immortalitati. Olim Olympicus
victorius claros in Deos euehi scripsit Hora-
tius.

AD RELIGIOSOS.

tius. Olim solemniter qui cum laude gessissent imperium referebantur in numerum diuorum. Sed hæc non nisi inanis & adumbrata veræ felicitatis imago : tu sacrosanctis, quas tibi prædicaui, virtutibus solidam eminentis felicitatis possessionem mercari contende. Sic enim itur ad astra.

*** 4

CAN